

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационния труд на **Надежда Иванова Митева**
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научната
специалност 3.5 Обществени комуникации и информационни науки
(Журналистика - Телевизия)
на тема: „Цифровата ефирна телевизия в условията на хибридикация“
с научен ръководител проф. д-р Лилия Райчева

1. Общи данни за докторантката

Надежда Иванова Митева е зачислена в редовна форма на обучение за докторантура към ФЖМК-СУ в професионално направление 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика - Телевизия) със Заповед на Ректора на СУ № РД 20-2147/23.12.2015 Г. Тя е отчислена с право на защита със Заповед № РД 20-417/14.02.2019 г. Докторантката е провела редовен курс на обучение към катедра КАП на ФЖМК. Съдържанието на представения труд, според мен, е в съответствие с научната специалност 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика - Телевизия). Публикациите на докторантката допълнително доказват научните постижения на докторантката.

Надежда Митева е завършила Факултета по начална и предучилищна педагогика на СУ "Св. Климент Охридски", специалност „Логопедия“ и магистърската програма „Електронни медии“ във Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ. Работила като репортер в Радио „Веселина“ – Ст. Загора, редактор и главен редактор в „Дарик“ Радио – Ст. Загора, редактор в ReTV – София, продуцент в ПробГ – София, продуцент регионални новини в TV7. Магистратурата ѝ и професионалната ѝ кариера са в областта на журналистиката.

Научното жури е редовно избрано и утвърдено със Заповед № РД 38-121/19.02.2019 г. На Ректора на СУ и на основание чл.4 от Закона за развитието на академичния състав на Република България. Настоящата рецензия върху

дисертационния труд на Надежда Митева на тема „Цифровата ефирна телевизия в условията на хибридикация“ е върху представен за защита дисертационен труд, автореферат, публикации и документи на докторантката, които отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение в СУ и университетските академични стандарти и изисквания. Като член на журито съм избрана съгласно чл. 5, ал.(10) и чл.70, ал. (2) от Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св.Климент Охридски“ за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

2. Актуалност на темата и обща характеристика на дисертацията

Дисертационния труд на Надежда Митева е на тема: „Цифровата ефирна телевизия в условията на хибридикация“ е върху процесите на цифровизация на телевизионния ефир и диверсификацията на разпространение на телевизионно съдържание, процеси, които промениха цялата телевизионна среда и начина на производство, разпространение и приемане на телевизионни програми днес. Цифровизацията е една от важните революционни промени, които променят телевизионния пазар и потреблението на телевизионно съдържание от страна на потребителите на медийно съдържание. Затова говорим за революционни промени. Процесите на цифровизация в Европа започват в края на 80-те и протичат през 90-те години на 20-ти век. Преходът от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване е наречен „Голямото изключване“ в Европа и засяга целият телевизионен сектор. Този процес е дълъг и той обхваща планиране на действията и очакваните резултати, техническа и технологична подготовка, координация от страна на правителствените и регулаторни институции и национални политики, за да бъде осъществен успешно. Именно на тези процеси е посветен представеният дисертационен труд. Изследването, представено в дисертационния труд, обхваща промяната на телевизионния сектор у нас, фокусирано е върху страните от Централна и Източна Европа, но проследява отражението на тези промени в много страни по света. Представеният за защита дисертационен труд е разработен съгласно изискванията за такъв вид изследване и отговаря на спецификата на научната специалност 3.5 Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика - Телевизия). “

Цифровото наземно телевизионно излъчване осигурява за крайните потребители повече програми с по-високо качество, допълнителни услуги, медийно съдържание, мобилност и преносимост на достъпа до съдържание,

както и „по-ефективно използване на радиочестотния спектър, а технически - възможност за освобождаване на т.нар. цифров дивидент за развитие на съвременни цифрови услуги (като мобилен широколентов интернет), които принасят допълнителни ползи за обществото, под формата на възможности за образование, бизнес и работни места“, пише докторантката. Веднага ще подчертая, че тези проблеми са значими, интересни и особено актуални. Дисертационният труд се занимава с нарастващата роля на дигиталните технологии в обществения живот, на резултатите от тези промени, които засягат няколко ключови сектора- телевизионна и рекламна индустрия, производството и разпространението на телевизионни програми, дигитално производство на съдържание и телекомуникации, с промените настъпили при разпространението и приемането на медийно съдържание.

Другият термин, заложен още в заглавието е „хибридизация“. Трудът проследява хибридизацията на съдържание, канали на разпространение и достъп до и приемане на телевизионно съдържание от страна на потребителите. Смяя да твърдя, че цифровизацията и хибридизацията са процеси, които бележат развитието на телевизионния сектор през последните две десетилетия и оказват влияние както върху цялата индустрия. Затова мога да кажа, че избраната тема и е част от темата за цифровизацията. Дискутирането на „хибридизацията“ на съдържанието в този текст е важно, защото съдържанието, което потребяваме чрез цифровите платформи е хибридизирано. „На територията на Европейския съюз превключването от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване започва като отделни национални инициативи (Германия, 1997, Великобритания, 1998, България, 2001) и по-късно протича като координиран от европейските институции процес, фокусиран върху бързото освобождаване на честотите от цифровия дивидент“, пише в дисертацията на Надежда Митева и е това е една от целите на изследването - да проследи цифровизацията като координиран от европейските институции процес. Тези процеси предполагат анализът да бъде върху ролята, която конвергенцията има върху промяната в медийната среда, но и както авторката цитира Естер Апелгрин и за „протичането на противоположен процес - дивергенция. Парадоксално, но разсредоточаването на технологии, съдържание и аудитории понякога може да доведе до същите резултати, както тяхното сближаване. Следователно, дали дадена технология, съдържание, аудитория конвергира или дивергира, е въпрос на гледна точка“. Концепцията за конвергиращите медии, изглежда, поражда повече въпроси, отколкото успява да обясни докторантката в труда си. В съвременната медийна

теория се лансира идеята за хибридна медия, на което тя отделя място в разработката си.

Описан е предметът на изследването, а именно – „регламентите и протичането на цифровизацията на телевизионния ефир, управлението на радиочестотния спектър и реализирането на честотите от цифровия спектър“. Като обект на своето изследване докторантката определя „процесът на протичането и значението на цифровия телевизионен преход за държавите-членки на Европейския съюз, от една страна, и за страните от Балканския регион - от друга“. Целта на изследването, описана в текста на дисертацията (с. 12) и в автореферата (с.14) , е „да се проследи процеса на преминаване от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване във всяка отделна страна“. Докторантката е очертала трите изследователски въпроса, които си поставя в изследването си, формулирала пет задачи в търсенето и анализирането на техните отговори.

В разработката на дисертационен труд за използвани публикации в областта на социалните науки, теорията на комуникациите и медиазнанието, показани са познания за спецификата на разпространение на телевизионно съдържание в дигитална среда. Докторантката е избрала интердисциплинарен подход на изследването, което според мен, позволява да бъде направено релевантно изследване на процесите на цифровизацията на телевизионния сектор, събиране на данни, количествен анализ на събраните данни, анализ и обобщение на получените от авторското запитване резултати. Списъкът на таблиците, самите таблици, приложенията и фигурите са неразделна част от изследването. Трябва да подчертая още, че в дисертационния труд са използвани съвременни автори и актуални публикации в интернет. Представеният от дисертантката Автореферат отговаря на академичните стандарти и отразява същността на дисертационния труд. Научните приноси са коректно изведени. Освен текста на дисертацията, докторантката има публикации, свързани с изследваната област, които показват професионална и научна експертиза на авторката. Докторантката е представила списък с участие в четири национални научни проекта, което е допълнение към изследователската ѝ дейност.

3. Структура и съдържание на дисертацията

Дисертацията се състои от три глави в подглави, увод и заключение. Първа глава разглежда мястото на телевизията и технологичните ѝ характеристики. Втора глава съдържа емпирично изследване на състоянието и резултатите от прехода от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване в 28-те държави-членки на Европейския съюз. Трета глава представя емпирично проучване на цифровия телевизионен преход и неговото отражение върху развитието на държавите от Балканския регион. Смело мога да кажа, че Втора и Трета глава са приносни и отразяват самостоятелното авторско изследване, което дисертантката е направила. Друга важна и актуална тема, която е част от този дисертационен труд е темата за „Цифровата телевизия в системата на информационните и комуникационните технологии“. Така е очертано мястото на телевизията и влиянието, на което целият сектор е подложен в резултат на развитието на технологиите. Текстът е добре структуриран, главите са балансирани, езикът е професионален. В дисертационния труд са приложени съвременни методи при изследването на проблемни задачи, формирана е система от критерии за оценяване на получените от анкетното проучване резултати. Правилно избраната методология на количествен, качествен и сравнителен анализ, анализ, които дисертантката използва.

Дисертационният труд е върху обем от съдържа 274 страници основен текст, обем, който надхвърля приетият минимум за дисертация и позволява на докторантката да разгърне изследването си. Съществена част от текста са включените 22 таблици и 31 фигури, които систематизирам резултатите на авторското изследване. Към текста са включени още 4 приложения с авторски интервюта с представители на медийните и мрежовите регулаторни органи на държави-членки от Европейския съюз, с националните регулаторни органи на 34 страни в Европа, с представители на държави от Балканския регион; с председател на Комисията за регулиране на съобщенията. В дисертационния труд са цитирани научни изследвания, направено е изключително сериозно изследване с релевантен въпросник, а приложенията към текста също представляват сериозна част от дисертационния труд.

Текстът има сериозна библиография. Библиографията включва 275 заглавия на български и на английски език. Научните приноси са коректно

описани от докторантката. Резултатите от тази разработка могат да бъдат ползвани от студенти и изследователи, но могат да имат практико-приложен характер в работата на регулаторите, анализаторите на телевизионния пазар и производителите и разпространителите на телевизионно съдържание. Представеният от дисертантката Надежда Митева Автореферат отговаря на академичните стандарти и отразява същността на дисертационния труд.

Освен с дисертацията, представена за рецензиране, докторантката подкрепя своите научни изследвания с няколко публикации, свързани с изследваната област, които показват професионална и научна експертиза. Авторката е представила пет научни публикации (някои от които в съавторство с научната ѝ ръководителка) , две от които са отразени в базата данни на SCOPUS.

4. Приноси и приносни моменти

Представената дисертацията е оригинално научно изследване, което по моя преценка, съдържа научни приноси. Те са коректно формулирани и изведени от дисертантката. Може да се каже, че целите, които си е поставила, надхвърлят целите на един дисертационен труд. Някои от приносите, които бих могла да изброя са:

- Емпиричното проучване, направено между периода януари- юли 2018 г., с цел да се установи дали преминаването от аналогово към цифрово наземно телевизионно радиоразпръскване в държавите от Европейския съюз успява да постигне очакваните резултати;

- Изследването и описването на документи, свързани с цифровизацията на телевизиите на страните-членки на ЕС, към което е получена е обратна връзка от 20 регулаторни органа;

- Изследването има акцент, поставен именно върху развитието на цифровизацията на телевизията на Балканите, проблем върху който няма много публикации;

- Процесите на цифровизация са проследени като телевизията е разгледана като елемент от системата на информационните и комуникационните технологии;

- Използвана е авторова методика, която включва дефиниция за „базисна успешност на цифровия телевизионен преход“; „очертана е цялостната

картина” в Европа, като е потърсена оценката на резултатите от регулаторите на страните-членки за процеса на цифровизация на телевизионния сектор.

5. Препоръки към докторантката по темата на дисертацията.

Разбира се, всеки текст може да бъде подобряван. Текстът е добър и аз нямам основни забележки към представения текст. Може би при една негова последваща редакция, той би могъл да очертае изводите по- отчетливо, като бъдат съкратени някои описания, с цел по- доброто възприемане от страна на читателя.

Имам и един въпрос: „Ако преходът в България бе протекъл с темповете и начинът по който той протече, например, в Австрия, щяхме ли да имаме различна медийна среда у нас?

6. Заключение

Представената докторска дисертация е оригинално научно изследване, което показва постигнатото от дисертантката Надежда Митева. Дисертацията отразява теоретични знания и умение за сериозен мултидисциплинарен анализ, самостоятелно авторово изследване, чиито резултати обобщават резултати от политики, процеси, оценка на практики на отделните европейски страни. Той отговаря изцяло на изискванията за самостоятелно научно изследване. Дисертационният труд разширява изследванията в областта на цифровизацията на телевизионния сектор и може да има практико-приложен характер.

Като изхождам от всичко казано до тук, и като подчертавам постигнатото от докторантката, убедено препоръчвам на Научното жури да присъди на Надежда Иванова Митева образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки” (Журналистика - Телевизия).

София, 04.2019 г.

Подпис:

Проф. д-р Теодора Петрова